

FYLKESMANNEN I SØR - TRØNDELAG MILJØVERNDELINGEN

RAPPORT 6 1988

VERNEPLAN IV FOR VASSDRAG

GJENNOMGANG AV VERDIER

GRYTDALSELVA

FAGGRUPPE:

- FISK
- KART OG DATA
- NATURVERN, FRILUFTSLIV
- VANN, AVLØP, RENOVASJON
- VILT
- VASSDRAGSFORVALTNING

FORORD

På oppdrag fra Direktoratet for Naturforvaltning har Fylkesmannens Miljøvernavdeling frambrakt opplysninger om 4 vassdrag medtatt i Verneplan I og II. Dette har vært gjort som del av det forberedende arbeidet til Verneplan IV. De vassdrag som har vært vurdert er:

- Grytelva i Hitra (II 8)
- Grytdalselva i Snillfjord (121)
- Oldenvassdraget i Bjugn (II 11)
- Norddalselva i Åfjord (129)

Miljøvernavdelingen har hatt det faglige ansvar for å utarbeide rapport for fagfeltene naturvern, friluftsliv, vilt og ferskvannsfisk. Opplysninger om disse forhold er samlet sammen med en generell beskrivelse av inngrep og plansituasjonen i områdene.

Rapporten er sammenstilt av vassdragsforvalter Jan Habberstad. Bidragsyttere i Miljøvernavdelingen har vært:

- Arve Fredriksen, generell beskrivelse
- Ingvar Korsen, fisk
- Ole Ketil Bøkset, vilt
- Ingrid Angell Pettersen, naturvern/friluftsliv
- Tørris Ekker, naturvern/friluftsliv

Når det gjelder geologiske forhold har Gleny Foslie ved Plan- og næringsavdelingen vært engasjert.

Det er foretatt befaringer i samtlige vassdrag.

Jan Habberstad

Jan Habberstad

Vassdragsforvalter .

INNHOLDSFORTEGNELSE

1.0	MATERIALE	side	2
1.1	REGISTRERING OG BEFARINGER	"	2
1.2	BENYTTET LITTERATUR	"	2
2.0	NATURGRUNNLAG	"	3
2.1	BELIGGENHET	"	3
2.2	LANDSKAP	"	4
2.3	KLIMA	"	5
2.4	GEOLOGI	"	6
2.5	HYDROLOGI	"	8
2.6	BOTANIKK	"	9
2.7	DYRELIV	"	11
2.8	FISK	"	12
3.0	TEKNISKE INNGREP/PLANSITUASJONER	"	13
3.1	TEKNISKE INNGREP	"	13
3.2	PLANSITUASJONEN	"	15
4.0	VERDIVURDERING	"	16
4.1	NATURVERN	"	16
4.2	FRILUFTSLIV	"	16
4.3	VILT	"	17
4.4	FISK	"	17
	SKISSE OVER OMRÅDET	"	18

1.0 MATERIALE

1.1 REGISTRERINGER OG BEFARINGER

Det har vært foretatt befaringer til samtlige vassdrag.

Spesielle registreringer har vært foretatt av fosser og stryk i vassdraget. Her er tatt fotos og videopptak i forbindelse med utarbeidelse av Rapport 8/87 "Fosser og stryk - Forprosjekt" fra Fylkesmannens miljøvernavdeling. Registreringene av fosser og stryk er lagt inn på en egen database i Miljøvernavdelingen.

1.2 BENYTTET LITTERATUR

- Kommuneplan for Snillfjord og Orkdal.
- Cappelen bil- og turistkart Møre- og Trøndelag.
- Vernekart, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag 1981
- Statens Kartverk, M 711 blad 1521 IV Snillfjord.
- Økonomisk kartverk blad COE 1211126.
- EDNA fylkesvis register over verneverdige naturområder.
- "Hydrografisk kart over det sydlige Norge"
- Vassdragsdirektoratet hydrologiske avdeling.
- Det Norske Meteorologiske Institutt "Nedbørnormaler" og "Temperaturnormaler". Nedbør- og temperaturdata for utvalgte stasjoner.
- Statistisk Sentralbyrå, statistikk fra landbrukstellinga 1979.

Personlige meddelelser:

Harald Vikeñ, Vassdragsdirektoratet hydrologisk avdeling.
Eirik Førland, Det Norske Meteorologiske Institutt, klima avd.
John S. Skjøstad, Sør-Trøndelag fylkeskommune, plan- og næringsavd.
Pål Sundli, Orkdal kommune

2.0 NATURGRUNNLAG

2.1 BELIGGENHET

Grytdalselva i Orkdal og Snillfjord hører til region 39a: "Møre og Trøndelags kystskogregion. Møre- og Sør-Trøndelagstypa", samt region 34a: "Bar- og fjellbjørkskogsområdet nord for Dovre til Vest-Jämtland. Skogen nord til Hattfjelldal i Nordland." Grytdalselva følger Grytdalen og krysser grensa mellom Orkdal og Snillfjord kommuner i Sør-Trøndelag fylke.

Elva har sitt utspring i Jamtgardstjønnna og Songlitjønnna øst for Våvatnet, og renner gjennom Grytdalen landskapsvernområde fram til Snillia og Ausetøyan, hvor den går over i Bergselva. Bjørndalselva og Lombekken er sidebekker øst for elva, mens Stokksøterbekken, Jamtgardsbekken, Klokkarbekken og Sondagslætbekken er sidebekker fra vest.

Naturlig adkomst til området er via riksveg 714 med sideveg til Songli eller Berg. Grytdalen hører til Songli forsøksgård (statlig) som disponerer 80 km² i og syd for Grytdalen, i Orkdal kommer nedbørfeltet inn i statsallmenningen Husdalvest.

Vassdraget dekkes av kartblad (M 711) 1521 IV Snillfjord. Nedbørfeltet er dekket i økonomisk kartverk CDE 121126. Grytdalen landskapsvernområde er gjengitt i Vernekart blad 74 utgitt av Fylkesmannen i Sør-Trøndelag 1981. Berggrunnskart og kvartærgeologisk kart over området er utgitt av NGU, kartblad Trondheim.

Grytdalselva med Bergselva har et nedbørsfelt på totalt 66 km², herav utgjør Grytdalselva ned til Ausetøyan 30 km². Grytdalselvas lengde fra Songlitjønnna til Ausetøyan er 8 km. I nedbørfeltet er anslagsvis 7 km² myr, 0,3 km² vannflate og 15 km² skogbevokst. Det finnes noen utmarksslåtter og grasvoller som er i ferd med å gro igjen.

Høyeste parti er Koksteinfjellet på 600 m o.h., for øvrig ligger 13 km² over 300 m høyde og det resterende areal ligger mellom 140 og 300 m o.h. Flere små tjønner med Jamtgardstjønnna, Klokkartjønnna, Midttjønnna og Svarttjønnna som de største ligger i området.

2.2 LANDSKAP

Grytdalen har U-form med slake dalsider i nord og er svakt konkav i lengderetning. I øvre del følger dalføret berggrunnens hovedstrøketretning fra SV-NØ, men dreier i nedre del mot vest og elva løper tilbake mot SV til utløpet i Snillfjorden.

Øst for dalen er terrenget storkupert med åser, koller og tjønner om hverandre. Den eneste tverrdalen fører Bjørndalselva inn fra øst, hvor den møter Grytdalselva og kjerrevegen fra Songli. Mot vest danner Koksteinfjellet et dominerende høydedrag med sammensatt linjeføring, og høyeste del er Vasslifjellet på 631 m o.h.

Kollen ved Songlitjøna og myrdraget mot Koksteinfjellet danner et vannskille øverst i dalen, der myrbekken delvis drenerer til Våvatnet i syd og delvis til Grytdalselva.

Hoveddalføret har en åpen karakter som veksler mellom myr med glissen furuskog, tettere gran- og furuskog og åpne parti med urter og grasvegetasjon. Flere koller i sydlige del gjør dalen trangere og linjeføringen mer sammensatt.

Elva renner for det mest stille og gjør en rekke meandersvinger i den flate dalbunnen.

Ved Kjerringspranget og Svartholberga finnes strykpartier og et gjel med en foss. Det er ikke tjønner langs elveløpet, med unntak av noen avlagte meandersvinger og små myrtjern. Flere tilførselsbekker starter ut i tjønner på høydene omkring; de største er Jamtgardstjøna, Klokkartjøna og Svarttjøna.

Utmarkbruken i eldre tid bidrar til dagens landskapsbilde, med utmarksslåtter og grasvoller som er i ferd med å gro igjen. Flere nedlagte sætrer ligger i området (Åsætra, Aunesætra, Stokksætra, Grøndalssætra, Nysætra), og etterlater navn og stier i dalen.

Meandere:

Bergelva:

- Bruøra
- Ausetøyan
- Snilløyan

Grytdalselva:

- Grytøyan
- Melandsøyan

2.3 KLIMA

Normal årsnedbør for Songli klimastasjon i sydlige del av nedbørfeltet er 1425 mm. Nedbørsmengden øker nedover i vassdraget, og vil i middel være 1500 mm. Nedbøren er ganske jevnt fordelt over året, med mai - august som de tørrste måneder og september - oktober som de fuktigste.

Meteorologisk Institutt har ikke temperaturmålinger i vassdrag; de nærmeste stasjonene er Vinjeøra, Sandstad og Ørland. Fra disse stasjonene anslås årsmiddeltemperatur til å være $5-6^{\circ}$ C og normal månedsmiddeltemperatur til å variere mellom -3° C og 14° C.

2.4 GEOLOGI

Geologisk litteratur/kart fra området:

- Berggrunnsgeologi: Berggrunnsgeologisk kart Agdenes - Hemnefjord 1:100.000 med beskrivelse, Ramberg (1974).
- Kvartærgeologi: Kvartærgeologisk kart Snillfjord 1:50.000 med beskrivelse, Reite (1980)
Grusregisteret for Snillfjord, Hemne og Orkdal.

Berggrunnsgeologisk beskrivelse:

Berggrunnen består hovedsaklig av bergarter tilhørende Gulagruppen i det overskjøyne Trondheimsdekket og det underliggende basement (grunnfjell). Begge enhetene er sannsynligvis av prekambrisk alder (fra jordens urtid). Bergarter opptrer nå som varierende gneiser og metasedimenter.

Den eldste bergarten i området er en hornblendegneis. Dette er en grovkrystallin, båndet bergart med granittisk sammensetning. Den dominerer i området syd for Ausetsetra.

Nord for denne, i området der elva heter Bergselva, er den dominerende bergarten en granittisk gneis.

Dette er de to bergartene som dominerer området.

Nord og syd for dette er det soner med metasedimenter (sterkt omdannede sedimenter) som nå opptrer som båndet amfibolitt, kvartsitt og skifer.

Bergartene har en sammensatt tektonisk historie. Området ligger nær roten av de skandinaviske skyvedekker og har vært gjennom flere faser med overskyvninger, foldinger, metamorfoser og intrusjoner. Den siste foldefasen har gitt den karakteristisk strøkretningen nordøst-sydvest.

Geomorfologi

Landskapsformene er stort sett dannet av iserosjon, uavhengig av geologien.

Grytdalen ble første dannet av elveerosjon før siste istid. Siste istid eroderte dalføret sterkt, slik at den idag har et U-formet tverrprofil.

Kvartargeologi

Hele området var isdekt under siste istid. Den dominerende brebevegelsen var mot nordvest. Isen hadde flere stopp og framrykkinger i løpet av avsmeltingsperioden.

Under framrykkinger har den avsatt randmorener på Krokstadøra og ved Hesthaugen.

Under tilbaketrekkingen har smeltevannet lagt opp to større grusavsetninger (glasifluerile avsetninger); én litt nedenfor Ausetsetra og én litt ovenfor Saghaugen.

Området ble isfritt for ca. 11.000 år siden. Etter avsmeltingen sto havet 150-160m høyere enn i dag, dvs. opp til Ausetøya. I områdene som var dekket av hav har avsetningene, som hovedsaklig består av silt, delvis mektigheter på over 10 m.

Elva har skåret seg ned i disse massene og lagt igjen et tynt lag sand og grus oppå.

I områdene over den marine grense har torv- og myrdannelser stor utbredelse, sammen med morenedekke av varierende mektighet. Det varierer fra bart fjell og usammenhengende tynt morenedekke over store arealer i de høyereliggende regioner, til over 10 m. tykkelse i nedre deler av Bergslia.

Ved Melandsøya i øvre del av Grytdalselva har isen dannet drumliner av morenematerialet.

I de øvre deler av vassdraget er det også flere steder utviklet gjel.

Løsmasseforekomstene ved Ausetsetra og Saghaugen er registrert i Grusregisteret med ca. 150.000 m³ sand i hver av dem. Dessuten er det registrert en rekke mindre sand- og grusforekomster langs elva.

Verneverdige områder og forekomster

Området har ikke kjente geologiske forekomster eller områder som synes å gi grunnlag for verning eller fredning.

2.5 HYDROLOGI

Midlere vannføring for Grytdalselva er beregnet til $1,3 \text{ m}^3/\text{s}$. Det er ikke foretatt vannføringsmålinger i vassdraget, og nærmeste vannmerke er Brattfors i Agdenes. På grunnlag av målinger der, anslås største og minste vassføring i et middelår til henholdsvis 10 og $0,1 \text{ m}^3/\text{s}$.

Sjøandelen er svært lav i vassdraget, bare 1 %. Den stor myrandelen vil imidlertid redusere flomvariasjonene.

Vegetasjon-flora

Bergselva/Grytdalselva renner gjennom et frodig og variert dalføre som befinner seg nær vestgrensen for granas utbredelsesområde. Flere vegetasjonsregioner er representert, både sørkoreal, mellomkoreal, nordkoreal og lågalpin region. Skoggrensen går ved ca 430 m, og den øvre skogen domineres av bjørk. En del av barskogen i området er vurdert som verneverdig.

Langs elva i nedre del av dalføret og langs meanderene lenger opp vokser noe oreskog. I lia øst for Krokstadfjellet og flere steder i selve Grytdalen er det frodig høgstaudeskog og rik fuktskog med ormetelg, skogburkne, strutseving, skogrørkvin, strandrør, skogstjerneblom, trollurt, krypsoleie, mjødurt, bekkeblom, vendelrot, sumphaukesjegg, hestehov, stor muslingmose, storkransemose og fjærkransemose. I tresjiktet dominerer de fleste steder gran med et stort innslag av bjørk, gråor, osp, selje og rogn er også vanlig.

I dalsidene er det mye småbregne og blåbærgranskog. Her finner vi hengeving, fugletelg, sauettelg, broddtelg, skogburkne, bjønnekam, smyle, gulaks, hårtrytle, stortrytle, småtreblad, hvitveis, stormarimjelle, småmarimjelle, linnea, skogstjerne, gaukasyre, nikkevintergrønn, skrubbær, kystkransemose, kystjammemose og en del storkransemose.

På skrinnere voksesteder finner vi rørslyngblokkebærfuruskog med heisiv, skrubbær, fjellkrekling, blåbær, tyttebær, blokkebær, blålyng, gråmose og furumose.

Over skoggrensen er det mest fattig heivegetasjon, med blåbær, fjellkrekling, blokkebær og skrubbær.

I dalbunnen er det store myrer, for det meste fattigmyr og nedbørsmyr med sivblom, bjønnskjegg, rome, tørvull, multe, kvitlyng og klokkelygng. I dalsidene finner vi en god del intermedier myr og rikmyr med flaskestarr, trådstarr, engstarr, klubbstarr, tvebustarr, sennegrass, bleikstarr, gulstarr, breiull og blåtopp.

På de gamle setervollene vokser det gjerne mye finnskjegg, smyle, engkvein og tepperot der det er tørt og mer sølvbunke, blåtopp og blåknapp der det er fuktig. på særlig fuktige steder kan skogrørkvein og strandrør dominere. En god del oppslag av einer og vier finnes også.

Som nevnt ligger dalføret helt vest i granas utbredelsesområde. Ved Songli og Våvatnet nord for Grytdalen er den naturlige skogen dominert om furu, også på forholdsvis næringsrike voksesteder som skulle egne seg for gran. Nederst i dalføret (i Krokstadfjellets østhelling) og nordover mot Melvatnet finner vi lignende forhold. I dalføret ellers finner vi gran og løvskog på voksesteder som egner seg for gran. Granskogen har et visst innslag av store gamle furuer, men mangler furuforyngelse. Dette kan tyde på at det har vært furuskog her for ikke så alt for lenge siden, og at denne nå er fortrent av gran.

Området har et tydelig oseanisk preg, og av oseaniske arter finner vi bjønnekam, engstarr, rome, knapp-siv, lyssiv, heisiv, storfrytle, klokkelygng, skrubbær, blåknapp, kystkransemose og kystjammemose. Torhjelm, som er en mer kontinental art, er vanlig i hele området. Ellers finnes det uvanlig mye strandrør, særlig i øvre del av Grytdalen. Flere steder danner den tette bestand som kan dekke ganske store arealer.

Kulturpåvirkning.

I nedre del av dalføret opp til Berg og Saghaugen er det fast bosetting med mange gårdsbruk. Videre oppover har det tidligere vært mye seterdrift og utslåtter og noen få gårdsbruk. Her har det vært mange setrer og enda flere høyløer. De fleste husene er borte nå, bare grunnmurene eller hjørnesteinene står igjen.

De gamle setervollene ligger dels i de frodige dalsidene og dels på silt- og finsandavsetninger i dalbunnen, der elven danner tydelige meandere. På avsetningene i dalbunnen er det store åpne områder med gammel beite- og slåttemark, disse er nå i ferd med å gro til med skog. Også mange andre steder i dalen finner vi gamle voller som grov igjen.

Skogen bærer tydelig preg av den gamle utmarksbruken. Husdyrbeitet og utmarkslåtten har ført til en relativt glissen skog med mye gras og urter i feltsjiktet. Dette skogbildet er nå i ferd med å endre seg. Skogen blir tettere, og det blir mindre gras og urter. Ovenfor Bjørndalen kan vi se hvordan skoggrensen har krøpet oppover etter at beitetrykket letnet. I nærheten av gården finner vi nå mye tett granskog med mange unge og noen få gamle trær. De gamle trærne har ofte tett med døde kvister helt ned, noe som viser at skogen har vært mye mer glissen og lysåpen før.

I hele dalføret finner vi hogstfelt og plantefelt. Grytdalen har noen relativt store og flere små plantefelt med gran som ble plantet for ca 40 - 70 år siden. I dalføret langs Bergselva finner vi nyere hogstfelt og plantefelt. I Snillia er det et stort nytt hogstfelt. De store myrene på nordsida av Bergselva mellom Auset og Ausetøyan er for en stor del grøftet og plantet til med furu og gran.

2.7 DYRELIV

Det går en svært viktig trekkveg for hjort i området. Et av de viktigste vinterbeite områdene for elg i Snillfjord ligger i nedslagsfeltet. Området inneholder flere tiur- og orreleiker og er ellers viktig som helårsområde for alle typer skogsfugl. Det er registrert 5 kongeørnreir i området og 3 fjellvåkreir. Hekkende kattugle er også påvist. Spetter finnes også innen nedslagsfeltet. Deler av området fungerer som helårsområde for rype.

Elgen er ingen betydningsfull ressurs i Agdenes og Snillfjord, og de få elgene som tildeles pr. år fordeles på 1- og 2dyrsvald. I 1986 ble skutt 1.2 og 0.4 elg pr. 10 km² i henholdsvis Agdenes og Snillfjord (gjennomsnitt for fylket 2.8). Elgen har større betydning i Orkdal og i 1986 ble det skutt 3.3 elg pr. 10 km² skogsmark. 41% av valdene i Orkdal tildeles 5 dyr eller mer.

Snillfjord er fylkets nest største hjortekommune og i 1986 ble det skutt hele 163 hjort. Pr. 10 km² ble det felt 8.7 hjort (gjennomsnitt fylket 2.0). Både Orkdal og Agdenes ligger over gjennomsnittet som hjortekommuner, og jakttallene for 1986 var henholdsvis 2.3 og 5.1 hjort pr. 10 km². I Snillfjord og Orkdal var henholdsvis 28 og 43% av valdene på mer enn 4 dyr.

Både elg- og hjortestammene i de tre kommunene har vært i vekst de siste 5-10 åra.

2.8 FISK

Materiale

Grytdalselva (Bergselva) ble bonitert i 1980 med tanke på å vurdere mulighetene for øket lakseproduksjon i vassdraget. Det foreliggende materiale for vurderingen kan betegnes som meget godt.

Naturgrunnlag

Vassdragets totale nedbørfelt er 57 km². Elvas totale lengde er 19 km, derav er ca. 1 km lakseførende strekning. Elva kan bygges ut med tanke på fiskegang, og ca. 5 km har potensielle muligheter for naturlig utbredelse av laks og sjørret. Ca. 13 km av vassdraget egner seg for utsetting av laks og sjørret.

Det er dyrkamark ved Aunsetsætra og på nordsiden i vassdragets nedre deler. Ut over dette er området lite kulturpåvirket. Langs hele vassdraget er det kantvegetasjon av bjørk, selje og or. I liene er det furuskog iblandet bjørk.

Laks og sjørret blir stoppet ved en foss ca. 1 km fra munningen. En utbygging av denne fossen med tanke på fiskeoppgang er realistisk, likeens en utbygging av Sagfossen som ligger 5 km opp i vassdraget.

Det finnes forøvrig innlandsørret i hele vassdraget, samt noe ål.

Det foreligger ingen oversikt over oppfisket kvantum gjennom fiskesesongen, og det er ikke organisert salg av fiskekort i noen del av vassdraget. Det kan i gode år anslagsvis fiskes noen få hundre kg laks og sjørret.

3.0 TEKNISKE INNGREP / PLANSITUASJONEN

3.1 TEKNISKE INNGREP

Fra Songli forsøkgård går det traktorvei til Hjortdalshytta i i dalsida vest for elva. Fra Ausetsetra i Snillfjord går det traktorveg til Ausetøyan nord for Grytdalen. Storsletta parkeringsplass ved Berg har plass til 30 biler.

Totalt finnes ca. 11 kilometer vei innenfor et 100-meters belte på begge sider av hovedvassdraget. Av disse utgjør traktorveier ca 7 kilometer.

Av broer finnes ialt 2 stykker, hvorav 0 befinner seg i Grytdalen, mens den siste krysser Bergselva nede ved utløpet til Snillfjorden.

Ved Ausetøyan starter sti på vestsida av elva. Den krysser elva mellom Åsetra og Ausetsetra, og følger Grytdalen via Svarttjønna og Bjørndalen til Hjortdalshytta.

Bygninger finnes ved Åsetra og Hjortdalshytta vest for elva, og ved Aunesetra øst for Grytdalselvas nedre del. I tillegg er det rester etter gamle gårder som bygningene ved Bjørndalen (fra vikingetiden) samt gamle tufter på Grytdalsøyan.

Forbygninger finnes kun i vassdragets nederste del. Her er det lokalisert to forbygningsanlegg med en samlet lengde på rundt 200 meter.

Det kommunale vannverket har Ulvstubekken som kilde, en sidebekk til Bergselva ca 2 kilometer nordøst fra utløpet. Anlegget, som er av grunnvannskildetypen, forsyner 275 personer.

Ser en på antall kilometer kraftlinjeføring innenfor et belte på en kilometer på hver side av elva gjelder følgende. Total linjelengde er lik 12 kilometer. Av disse er ca 2 kilometer 66 kV-kraftlinjer med et ryddebelt på rundt 15 meter. De resterende 10 kilometrene er 22 kV med ryddebelt på drøyt 10 meter. Kraftlinjene krysser elva ialt 8 ganger. Det er ingen kraftlinjer innenfor Grytdalselvas nedslagsfelt.

Bergselva er på de nederste 5 kilometrene forurenset med kloakk og landbruksutslipp fra omlag 10 gårdsbruk. Grytdalselva er ikke berørt av forurensning.

Oppsummering :

Det som er registrert av tekniske inngrep i vassdraget befinner seg i overveiende grad langs de nederste 5 kilometrene av Bergselva. - Ovenfor Ausetsetra er vassdraget lite menneske-påvirket, og det som finnes av inngrep begrenser seg til noen få kilometer traktorvei samt rester etter eldre bosetting (gamle gårder, setrer og fløytningsdammer). Utover dette er den øvre delen av vassdraget - Grytdalselva - svært lite berørt av inngrep.

Gamle sætrer :

BERGSELVA :

Snill-lia
Ausetøyen
Auset
Kleivsætra

GRYTDALEN :

Stokksætra
Grøndalssætra
Meldalsøyen
Aunesætra
Åsætra

→ Ikke
fullstendig
oversikt.

Rester etter gamle fløtingsdammer :

Fløtingsdamrester like ovenfor Kjerringspranget.
Fløtingsdamrester mellom Grytøyen og Melandsøyen.

3.2 PLANSITUASJONEN

I Fylkesplan for Sør-Trøndelag er øvre del av Grytdalen plassert i kategorien "Andre viktige sammenhengende friluftsfelt og naturområder".

Grytdalen landskapsvernområde med tilhørende dyrelivsfredning på 16 km² er opprettet ved kgl. res. 21. april 1978. Formålet med vernet er å bevare et egenartet natur- og kulturlandskap og å verne om et rikt dyreliv som har særlig interesse for vitenskapelig forskning. Landskapsvernområdet inngår helt i nedbørsfeltet.

Ved Songli forsøksgård utføres forskning i hovedsak knyttet til dyreliv.

Bestyreren av Songli forsøksgård ønsker å bedre beitemulighetene for hjort og samtidig markere kulturlandskapet. Det er derfor aktuelt å åpne gamle voller ved Melandsøyen og Klokkebekken ved å hogge ut endel skog.

Grytdalen øst for Grytelva er aktuell som barskogreservat.

I Snillfjord kommune er det hytter flere steder langs øvre del av Bergselva. Kommuneplanen tillater ikke ny hyttebygging i de øverste ca. 4 km av Bergselva og nedre del av Grytdalselva.

Området langs øvre del av Bergselva opp til Snilløyen ved utløpet av Grytdalselva er i kommuneplanen angitt som dyrkbart. Deler av det er oppdyrket eller under oppdyrking, og det er anlagt skogsveg på strekningen opp til Snilløyen. Ved Auset er det fellesbeite, men dette vil ifølge herredsagronomen ikke bli utvidet.

4.0 VERDIVURDERING

Grytdalselva ligger i Orkdal og Snillfjord kommuner i Sør-Trøndelag. Den renner gjennom Grytdalen og har et nedbørfelt på 30 km² fram til Ausetøyan der den går over til å hete Bergselva. Bergselvas totale nedbørfelt er på 66 km².

Nedre del av vassdraget er moderat berørt ved gårdsbruk, kraftlinjer og veier, mens øvre del i Grytdalen er meget lite berørt av inngrep.

4.1 NATURVERN

Grytdalen utgjør et landskapsvernområde. Grytdalen hører til Songli forsøksgård som del av et 80 km² stort område.

Elva renner for det meste stille og gjør en rekke meandersvinger i den flate dalbunnen. Det er flere utmarksslåtter og grasvoller på nedlagte setrer som er i ferd med å gro igjen. Endel av barskogen i området er vurdert som verneverdig.

Grytdalen har noen relativt store og flere små plantefelt, i dalen lenger ned også større hogstfelt.

Grytdalen utgjør et særpreget område som er lite berørt av tekniske inngrep, men som har betydelige minner om utmarksdrift. Meandre i elveløpet gjør vassdraget spesielt.

4.2 FRILUFTSLIV

Området har stor variasjon, både med hensyn til topografi og vegetasjon. Hele dalføret bærer preg av tidligere utmarksbruk, med seterdrift, beite og utslåtter. Bilveg finnes bare i nedre del opp til Auset, og øvre del (Grytdalen) er lite berørt av grøfting, moderne skogbruk eller andre inngrep. Spesielt Grytdalen representerer et trivelig og variert landskap som egner seg godt til friluftsliv. Det er få stier i området og myrene kan være tunge å gå i om sommeren. Ellers er terrenget stort sett greit å ta seg fram i.

Øst og nord for dalføret ligger store utmarksområder uten vegforbindelse. Disse områdene egner seg også godt til friluftsliv, selv om terrenget delvis kan være noe mer kronglete å ta seg fram i.

I Fylkesplan for Sør-Trøndelag 1984-87, er området regnet til kategorien "Andre viktige sammenhengende friluftsliv- og naturvern-områder".

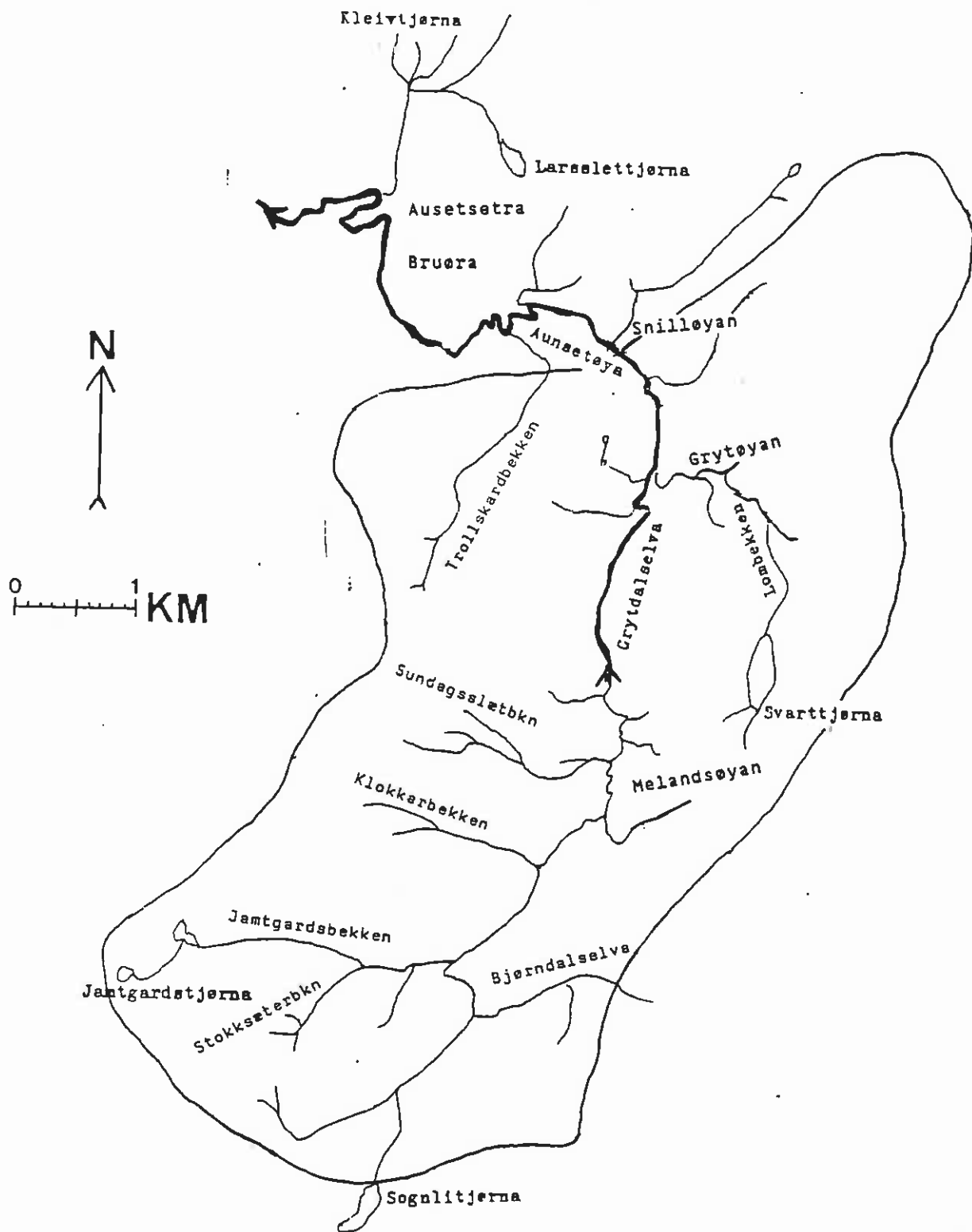
Det er anlagt parkeringsplasser ved Songli sør for Grytdalen, og Berg ved Bergselva. Noe mer informasjon om området ville antakelig føre til en bedre utnyttelse.

4.3 VILT

Grytdalen har en svært viktig trekkveg for hjort. Et av de viktigste vinterbeitene for elg ligger i området. Både kongeørn, fjellvåk, kattugle og spætter finnes i området.

4.4 FISK

Vassdragets uberørte karakter gjør at referanseverdien er stor, til tross for den begrensede utbredelsen av laks og sjørret. Bruksverdien er for tiden liten, men Bergselva/Grytdalselva kan betegnes som et av de få laksevasdrag i Sør-Trøndelag som ennå har rel. gode utviklingsmuligheter, og det foreligger nå nye planer for utbygging av den nederste fossen. Vassdragets beliggenhet i et område med rel. få gode laksevasdrag gjør at de fremtidige fiskeinteressene representerer en betydelig verdi.

GRYTDALSELVA